

Sprawozdanie

z realizacji

Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siechnice za 2021 rok

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447) obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest we współpracy ze środowiskami lokalnymi, instytucjami oświatowymi, sądami, policją, organizacjami społecznymi. Ważne jest aby wsparcie potrzebującym rodzinom udzielone było dostatecznie wcześnie, by eliminować sytuacje gdy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną.

W 2021 roku został opracowany i wdrożony trzyletni Program Wspierania Rodziny dla Gminy Siechnice na lata 2021-2023, w którym zaplanowane zostały działania zmierzające do wsparcia rodzin mających trudności w należyтым wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Szczegółowy opis zadań realizowanych w 2021 roku w ramach Programu

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Według stanu na 31.12.2021 r. Gminę Siechnice zamieszkiwało **23.504 mieszkańców**. W 2021 r. system pomocy społecznej objął wsparciem **146** rodzin - **353** osoby. Analizując liczbę osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej do liczby mieszkańców, przyjąć należy, iż wsparciem zostało objętych **1,08%** społeczności lokalnej.

Analizując liczbę osób, którym przyznano świadczenia rodzinne do liczby mieszkańców, przyjąć należy, iż wsparciem zostało objętych **47,01%** społeczności lokalnej. Na uwagę zasługuje liczba rodzin pobierających świadczenie z programu 500plus – **19,3%**.

1) Wsparcie finansowe, rzeczowe oraz usługi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zmianami) wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W ramach realizowanych zadań udzielana była pomoc: na zakup żywności, odzieży i obuwia, środków czystości, opału, leków, wyposażenia w podstawowy sprzęt AGD finansowane były koszty leczenia u specjalistów, opłaty mieszkaniowe i przejazdy środkami komunikacji podmiejskiej.

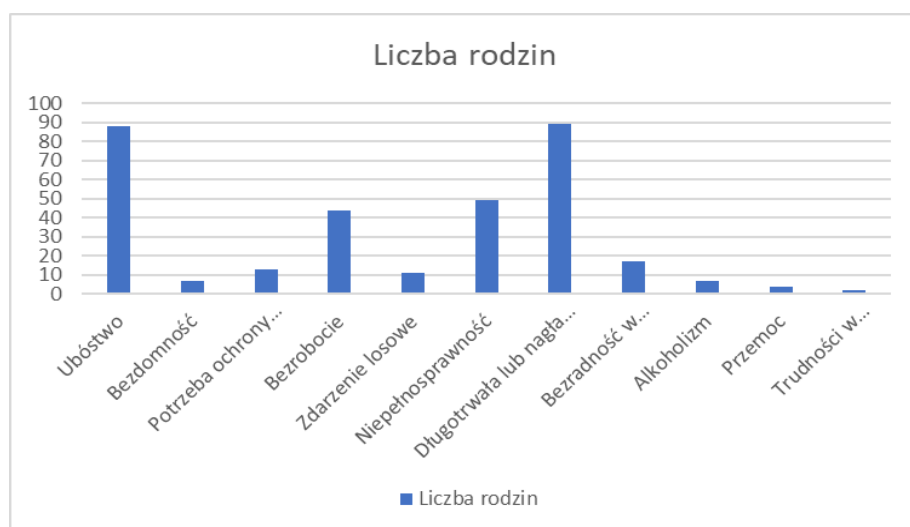
Wśród rodzin korzystających z pomocy najczęściej pomoc przyznawana była z następujących powodów:

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w 2021 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinie
Ogółem	146	124	253
Ubóstwo	88	72	135
Bezdomność	7	1	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność:	13 10	13 10	67 53
Bezrobocie	44	31	66
Zdarzenie losowe	11	10	25
Sytuacja kryzysowa	1	1	4
Niepełnosprawność	49	44	66
Długotrwała lub nagła choroba	89	77	143
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego w tym:	17	16	56
- rodziny niepełne	12	12	40
- rodziny wielodzietne	2	4	8
Alkoholizm	7	1	9
Przemoc	4	3	11
Narkomania	1	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres nr 1. Powody przyznania pomocy w 2021 r.

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

W ramach tego zadania wszystkie działające na terenie gminy jednostki i instytucje podejmowały działania mające na celu rozwiązywanie problemów osób i rodzin na terenie gminy. Zauważanie problemów w środowisku i bezpośredni kontakt pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pielęgniarek środowiskowych, dzielnicowych pozwalał na szybką diagnozę i podejmowanie działań nakierowanych na wsparcie i wyjście rodziny z trudnej sytuacji życiowej.

2) Stypendium szkole i zasiłek szkolny

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń/słuchacz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia;
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- uczniom szkół niepublicznych nie posiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;
- słuchaczom niepublicznych kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia.

Miesięczny dochód uprawniający do ubiegania się o przyznanie stypendium szkolnego **nie może być większy niż 600 zł netto na osobę w rodzinie ucznia.**

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym. Zasiłek szkolny realizowany jest poprzez zwrot poniesionych na cele edukacyjne wydatków, po ich udokumentowaniu. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty stanowiącej pięciokrotność kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt. 2 Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Wysokość zasiłku szkolnego ustala się w każdej sprawie indywidualnie kierując się rodzajem i skutkiem zdarzenia. Do wniosku o zasiłek szkolny należy

dołączyć dokumenty potwierdzające wystąpienie zdarzenia będącego podstawą wnioskowania o zasiłek szkolny. Do wniosku nie należy załączać zaświadczeń o wysokości dochodów.

Zasiłek szkolny może być przyznany w przypadku:

- 1) śmierci rodzica lub prawnego opiekuna,
- 2) klęski żywiołowej,
- 3) wydatków związanych z długotrwałą chorobą (ucznia, czy w rodzinie),
- 4) innych, szczególnych okoliczności.

Tabela 2. Stypendia szkolne i zasiłki szkolne przyznane w 2021 r.

Ilość rodzin ubiegających się o stypendium	20
Ilość rodzin, która otrzymała stypendia	16
Ilość wypłaconych świadczeń	33
Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	10

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

3) Dożywianie

Rodziny korzystały również z dożywiania dla dzieci w przedszkolach, szkołach oraz placówkach oświatowych położonych poza terenem gminy (Ośrodki Szkolno-Wychowawcze). Z dożywiania w placówkach oświatowych korzystało **11 dzieci**. Ponadto Ośrodek od 2021 r. w ramach wsparcia dla osób zwracających się o pomoc zapewnia ciepły posiłek (pełen obiad) z dowozem do domu przez firmę cateringową. Z ciepłego posiłku skorzystało 20 podopiecznych. Pomoc najczęściej przyznawana była z powodu ubóstwa i bezrobocia.

Tabela 3. Pomoc przyznana w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Dożywianie dzieci w szkołach	11	845	11	22
Dożywianie w formie ciepłego posiłku (pełen obiad) z dowozem do domu	20	4 415	20	17

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Tabela 4. Podział ze względu na miejscowości, w których realizowany jest Program „Posiłek w szkole i w domu” dla dorosłych mieszkańców gminy Siechnice w 2021 r.

Miejscowość	Liczba osób
Blizanowice	1
Kotowice	1
Ozorzyce	3
Radwanice	2
Siechnice	10
Święta Katarzyna	2
Zacharzyce	1
Żerniki Wrocławskie	1

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

4) Świadczenia Rodzinne, Opiekuńcze i Alimentacyjne

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych,
- 2) świadczenia opiekuńcze,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatku do zasiłki przysługuje: rodzicom lub opiekunom osoby uczącej się, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 674 zł, a w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności - dochód nie przekraczający 764 zł.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki:

- a. z tytułu urodzenia dziecka,
- b. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- c. samotnego wychowywania dziecka,
- d. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- e. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- f. rozpoczęcia roku szkolnego,
- g. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Do świadczeń opiekuńczych zaliczamy:

- a. zasiłek pielęgnacyjny,
- b. specjalny zasiłek pielęgnacyjny,
- c. świadczenie pielęgnacyjne,
- d. dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Jednorazowa zapomoga przysługuje rodzicowi lub opiekunowi prawnemu niezależnie od dochodów.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje dziecku niepełnosprawnemu, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż., jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub osobie która ukończyła 75 lat.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje rodzicowi lub opiekunowi prawnemu, jeżeli rezygnuje z pracy zarobkowej aby sprawować opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Tabela 5. Rodzaje świadczeń przyznawane w zakresie świadczeń rodzinnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne z dodatkami	7 040
Zasiłki rodzinne	4 296
<i>Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:</i>	2 744
urodzenie dziecka	16
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	150
samotnego wychowywania dziecka	224
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	303
rozpoczęcia roku szkolnego	422
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	504
wychowaniem dziecka w rodzinie wielodzietnej	1054
Zasiłki pielęgnacyjne	3 063
Świadczenia pielęgnacyjne	749
Specjalny zasiłek opiekuńczy	64
Świadczenia opiekuńcze	3 876
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	107
Program „Za życiem”	4
RAZEM	11 072

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Ponadto odprowadzane były składki zdrowotne za osoby, którym ustalono uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Tabela 6. Ilość wypłaconych składek w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

Rodzaj składki	Liczba świadczeń
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	653
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	150

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Od 01 stycznia 2017 r. można składać wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia przysługującego na podstawie ustawy **"Za życiem"**. Chodzi o 4 tys. zł z tytułu urodzenia dziecka z ciężką chorobą lub niepełnosprawnością. Podstawowym warunkiem wypłaty świadczenia jest zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2021 r. wpłynęły 4 wnioski (od 2016 wpłynęło 21 wniosków).

Fundusz alimentacyjny zastąpił dotychczas obowiązującą zaliczkę alimentacyjną i stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa, wspierając osoby w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności

wyegzekwowania alimentów.

Przysługuje do ukończenia 18 roku życia lub w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 r.ż., w przypadku osób o znacznym stopniu niepełnosprawności- bezterminowo. Od września 2020 r. przysługuje jeśli dochód w rodzinie nie przekracza **900 zł** na osobę (wcześniej była to kwota 800 zł.)

Tabela 7. Świadczenia wypłaconych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Liczba osób uprawnionych	Liczba świadczeń
Wypłacone świadczenia alimentacyjne	72	908
Liczba dłużników alimentacyjnych	117	

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Program Rodzina 500plus - świadczenie wychowawcze- ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Świadczenie wynosi 500 zł /miesiąc. Od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko w rodzinie – nie obowiązuje kryterium dochodowe.

Tabela 8. Liczba wypłacanych świadczeń w ramach Programu Rodzina 500 + w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

Liczba wniosków ogółem:	<u>4 975</u>
Liczba wypłacanych świadczeń:	77 894
- świadczenia w pełnej wysokości:	<u>76 409</u>
- świadczenia podzielne	827
- świadczenia w ramach koordynacji	658

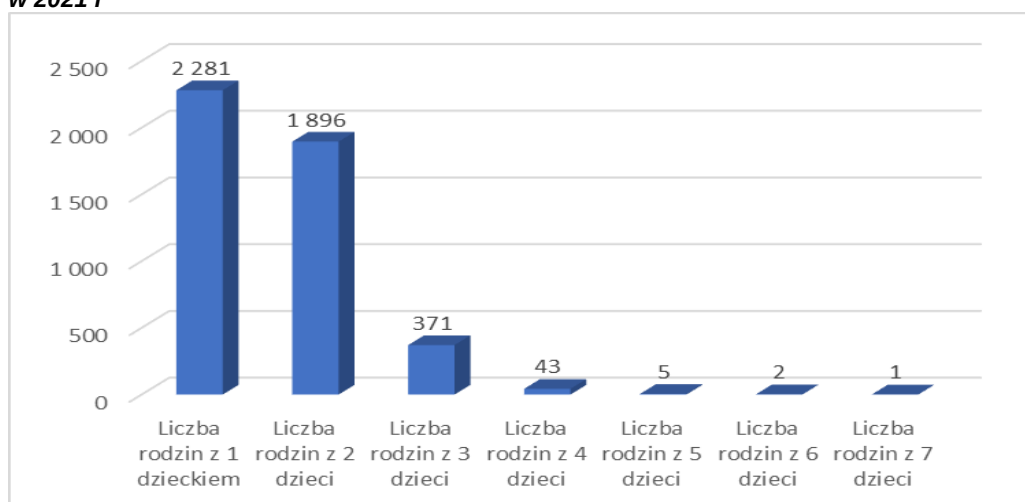
Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Tabela 9. Liczba rodzin według ilości dzieci w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

Liczba rodzin ogółem	4 545
Liczba rodzin z 1 dzieckiem	2 281
Liczba rodzin z 2 dziećmi	1 896
Liczba rodzin z 3 dziećmi	371
Liczba rodzin z 4 dziećmi	43
Liczba rodzin z 5 dziećmi	5
Liczba rodzin z 6 dziećmi	2
Liczba rodzin z 7 dziećmi	1
Liczba dzieci wykazana we wnioskach – wszystkich 6 623	

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres 2. Liczba rodzin według ilości dzieci w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 r

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Tabela 10. Podział na lata 2019 - 2021 dotyczący programu 500 + realizowanego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach

	2019	2020	2021
Liczba wniosków	4 488	4 687	4 975
Liczba wypłacanych świadczeń	48 923	73 064	77 894
Liczba rodzin	3 933	4 067	4 545
Liczba dzieci wykazana we wnioskach	5 558	6 126	6 623

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

5) Karta Dużej Rodziny

Według powszechnie przyjętej definicji za rodzinę wielodzietną uważamy rodziców z co najmniej trojgiem dzieci. Takie założenie przyjął również rząd, wprowadzając w czerwcu 2014 r. program dla rodzin wielodzietnych - ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny. Ma ona na celu umożliwienie rodzinom „3+” uczestniczenia w życiu kulturalnym, korzystania z oferty rekreacyjnej czy zniżek na różne środki transportu. Posługując się specjalnymi kartami, członkowie rodzin z przynajmniej trojgiem dzieci mogą kupić ulgowe bilety do muzeów, obiektów zabytkowych, korzystać ze zniżek w ośrodkach wypoczynkowych, środkach komunikacji miejskiej czy w PKP.

Na podstawie danych, jakimi dysponuje GOPS, z pomocy korzysta ok.150 rodzin rocznie. Spośród nich ok. 20 % stanowią rodziny składające się z co najmniej 4 członków. Prawie co 8 rodzina ma 5 lub więcej członków – najwięcej jest rodzin z jednym dzieckiem. Jest to zaledwie niewielka część populacji naszej Gminy, ale pozwala formułować wnioski odnoszące się do wszystkich mieszkańców. Mając na uwadze fakt, iż liczba ludności w Gminie stale wzrasta, a wśród nowych mieszkańców znajdują się także rodziny „3+”, należy podjąć działania zmierzające do ich wspierania i umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Oprócz wsparcia finansowego na zakup żywności, odzieży, podręczników, rodziny te potrzebują wsparcia w postaci ulg podatkowych, na przejazdy komunikacją zbiorową, zajęcia pozalekcyjne czy organizacji czasu wolnego.

Na dzień 31.12.2021 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 110 **wniosek** rodzin o wydanie Karty Dużej Rodziny, łącznie **371 osób** otrzymało Kartę (161 dorosłych i 210 dzieci).

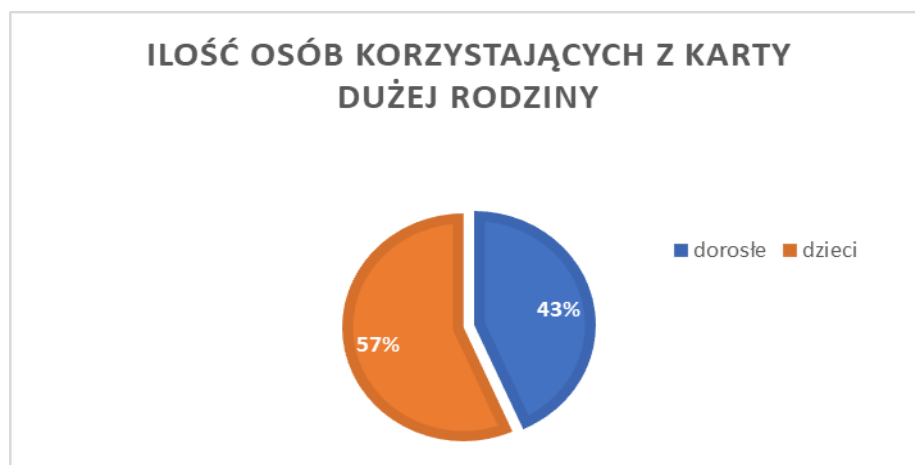
Od czasu wejścia w życie ustawy w 2016 r. wydano **2 390 kart** z tego 1 057 dla osób dorosłych i 1 333 dla dzieci.

Tabela 11. Osoby korzystające z Karty Dużej Rodziny z terenu Gminy Siechnice w 2021 r.

Status osoby	Ilość osób
dorośle	161
dzieci	210
Razem	371

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres 3. Ilość KDR z terenu Gminy Siechnice w 2021 roku

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

6) Opieka wytchnieniowa

Projekt Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością, realizowany w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa – edycja 2020. Pobyt dzienny”.

Celem projektu było zwiększenie dostępności usługi opieki wytchnieniowej poprzez wsparcie członków rodzin i opiekunów lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.

Usługi opieki wytchnieniowej świadczone były przez asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, w ramach pobytu dziennego, w godzinach między 6.00 a 22.00, od poniedziałku do niedzieli. Liczba przyznanych godzin wsparcia zależała od potrzeb potencjalnych beneficjentów oraz od możliwości organizacyjnych (realna możliwość świadczenia usług w wymaganym wymiarze i w trybie).

Projekt przewidywał uczestnictwo **6 osób (3 dzieci** z orzeczeniem o niepełnosprawności i **3 osób dorosłych** z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi) w wymiarze **600 godzin** (100 godzin opieki nad 1 dzieckiem/osobą niepełnosprawną).

Realizatorem Programu był Ośrodek Pomocy Społecznej, który zatrudnił na umowę zlecenie 6 osób pełniących funkcję opiekunów osób z niepełnosprawnościami, na czas nieobecności rodzina/opiekuna. Udało się zrealizować pełen wymiar godzin przyznany dla każdej z rodzin.

2. Działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu

Aktywizacja zawodowa i społeczna to ważny element pracy służb społecznych. Brak zatrudnienia, praca dorywcza, niskie kwalifikacje zawodowe bardzo często są powodem problemów w rodzinach.

Jednym z ważniejszych zadań w pomocy środowiskowej realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest praca socjalna wobec osób nieaktywnych zawodowo, z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, z ograniczoną motywacją do zmiany. Praca socjalna skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Skierowana jest na przywrócenie zdolności osób do nabycia umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, utrzymania pracy, przekwalifikowania i udziału w szkoleniach i kursach.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. Określa on uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego. Bardzo często przyznanie pomocy uwarunkowane jest od zawarcia kontraktu socjalnego, w której podopieczny zobowiązuje się do poszukiwania pracy, a Ośrodek wspiera go w tym trudnym, przejściowym czasie finansowo. Bywają sytuacje kiedy kontrakt jest zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego.

W 2021 roku aż 66 osób korzystało z pomocy z tytułu bezrobocia. Pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej podejmowali działania aktywizacyjne wobec osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pieniężnych. Narzędziem do tego wykorzystywanym był właśnie kontrakt socjalny. W 2021 r. zawarto **20 kontraktów socjalnym**.

Ponadto zarówno pracownicy socjalni jak i asystenci rodziny skutecznie motywowali do poszukiwania pracy pomagając pisać dokumentację rekrutacyjną, wyszukiwać oferty pracy w Internecie, a także kontaktując się bezpośrednio z pracodawcami na terenie gminy.

Z uwagi na pandemię rynek pracy bardzo ograniczył nowe zatrudnienia. Przybyło też osób, które utraciły źródło utrzymania (umowy zlecenia, działalność gospodarcza, prace dorywcze).

3. Zapobieganie uzależnieniom dzieci, młodzieży

Problem uzależnień dzieci w ostatnich latach stał się jednym z problemów wiodących dzieci i młodzieży. Mówiąc o uzależnieniach mamy na myśli uzależnienia od alkoholu, środków psychoaktywnych. Jednak w ostatnim czasie zdecydowanie wiodącym problemem jest uzależnienie od komputera i telefonów. To zaś generuje inne problemy m.in. przemoc rówieśniczą. Działania instytucji mogą być ukierunkowane na pracę z rodzicami. Tylko szkoła pracuje z dziećmi poprzez pedagoga, psychologa i wychowawców. W ramach posiadanych środków profilaktycznych od wielu lat wspieramy szkoły poprzez realizację programów rekomendowanych dla dzieci i młodzieży, rodziców oraz kadrę pedagogiczną.

W 2021 r. zorganizowane zostały zajęcia dla dzieci i młodzieży. W porozumieniu ze szkołami wybrane zostały programy rekomendowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Zorganizowane zostały następujące warsztaty:

1) „Autoprezentacja jako forma komunikacji”- realizowane w Szkole Podstawowej w Świętej Katarzynie:

- uczniowie dwóch klas łącznie 51 dzieci,.

2) „Co to jest stres, jak sobie z nim radzić” – realizowane w Szkole Podstawowej nr 1 w Siechnicach:

- łącznie trzy warsztaty dla 49 uczniów.

3) „Co to jest przemoc. Kim jest ofiara, a kim sprawca” oraz „Cyberprzemoc” -realizowane w Szkole Podstawowej w Kotowicach:

- łącznie trzy warsztaty dla 62 uczniów.

4) „Co to jest przemoc. Kim jest ofiara, a kim sprawca” oraz „Cyberprzemoc” -- realizowane w Szkole Podstawowej nr 1 w Siechnicach:

- łącznie trzy warsztaty dla 63 uczniów.

5) „Przemoc werbalna” oraz „Depresja jako zachowanie autodestrukcyjne” -- realizowane w Szkole Podstawowej w Kotowicach:

- łącznie dwa warsztaty dla 22 uczniów.

W sumie na terenie gminy w programach uczestniczyło **247 uczniów**.

4. Wsparcie rodzin w zakresie poradnictwa specjalistycznego

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Punkt Konsultacyjny w ramach którego prowadzone jest poradnictwo psychologiczno - terapeutyczne oraz prawne dla rodzin. W ramach Punktu rodziny mogą uzyskać specjalistyczne porady przyczyniające się do

rozwiązania sytuacji kryzysowych w rodzinie. Z porad korzystają również rodziny, z którymi pracuje Asystent Rodziny, w szczególności w zakresie podniesienia kompetencji rodzicielskich.

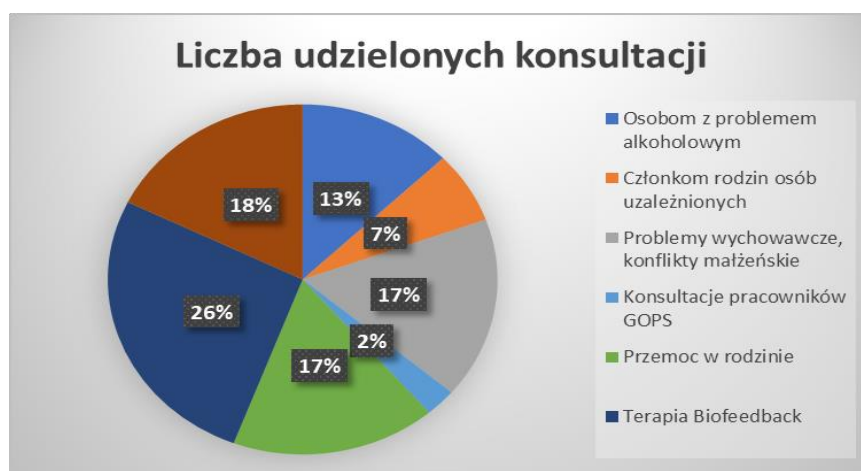
W Punkcie Konsultacyjnym zatrudnionych jest 3 psychologów oraz 2 radców prawnych. W ramach Punktu Konsultacyjnego prowadzona jest terapia biofeedback dla dzieci i osób z problemami (uzależnień, przemocy, depresji). Biofeedback to profesjonalny trening mózgu. Informacja o stanie umysłu pacjenta jest mu przekazywana za pośrednictwem sygnału EEG. Biofeedback - biologiczne sprzężenie zwrotne – polega na podawaniu pacjentowi sygnałów zwrotnych o zmianach stanu fizjologicznego jego organizmu, dzięki czemu może on nauczyć się modyfikować funkcje, które normalnie nie są kontrolowane świadomie.

Tabela nr 12. Statystyka udzielonych porad

Zakres udzielonych porad:	Liczba konsultacji
Osobom z problemem alkoholowym	89
Członkom rodzin osób uzależnionych	46
Problemy wychowawcze, konflikty małżeńskie	116
Konsultacje pracowników GOPS	18
Przemoc w rodzinie	117
Terapia Biofeedback	184
Porady prawne	123
RAZEM	693

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres 4. Liczba udzielonych konsultacji

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

W ramach swoich działań wynikających m.in. z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Gmina Siechnice, a w jej imieniu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, realizuje zadania m.in. budowy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tzn. tworzy Zespół Interdyscyplinarny składający się z przedstawicieli instytucji i służb wskazanych w ustawie,

mający na celu m.in. realizację Procedury „Niebieskie Karty” oraz pracę z rodzinami, w których dochodzi do przemocy. Jednym z ważnych elementów systemu jest praca pracowników socjalnych i asystentów rodziny, którzy z racji swoich uprawnień i kompetencji są obligatoryjnie powoływani do grup roboczych, pracujących z konkretnymi rodzinami, w których wystąpiła przemoc. Według danych Ośrodka jako administratora Zespołu Interdyscyplinarnego w 2021 r. prowadzono pracę z **47 rodzinami w ramach procedury „Niebieskie Karty”**. W rodzinach, w których dochodzi przemocy nieuniknione jest pojawienie się trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych wobec dzieci, w związku z czym pracownicy socjalni i asystenci zobligowani są prowadzić pracę z rodziną.

W 90% zakładanych Kart były to rodziny z dziećmi. Przemoc stosowana była zarówno wobec współmałżonka/partnera jak i wobec dzieci. Aby powstrzymać zjawisko przemocy pracę podejmowali dzielnicowi, pracownicy socjalni, pedagodzy i kuratorzy sądowi.

5. Praca asystenta rodziny

Celem wzmocnienia rodziny w należyтым wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyznawany był Asystent Rodziny. Pracę z rodziną asystent prowadzi **za jej zgodą i aktywnym udziałem**, z uwzględnieniem jej trudności, zasobów oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. Wspieranie rodziny polega przede wszystkim na uruchomieniu w rodzinach ich zasobów do radzenia sobie w przyszłości z podobnymi trudnościami z jakimi stykają się i będą stykać w codziennym życiu.

Wsparciem objęte zostały rodziny, z wieloma dysfunkcjami, od lat korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej. Dla części tych rodzin ustanowiony był nadzór kuratora z uwagi na nienależyte wykonywanie przez rodziców obowiązków wynikających z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Praca asystenta polegała na zdiagnozowaniu, przy wsparciu pracownika socjalnego, sytuacji rodziny pod kątem problemów i potrzeb, a następnie wraz z rodziną opracowania planu działania. W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami, prowadził aktywizację zawodową podopiecznych (uczestniczył w wizytach w urzędzie pracy, rozpoznawał oferty pracy, odbywał wizyty z podopiecznymi u pracodawców). W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie opłat mieszkaniowych, zaciąganych zobowiązań, zajęć komorniczych.

W przydzielonych do pracy przypadkach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent diagnozował problemy dzieci w nauce. Dla potrzeb dokonania właściwej diagnozy nawiązał współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, dzięki czemu mógł rozpocząć pracę z dzieckiem, ale również uczyć rodziców jak uczestniczyć w edukacji dziecka. Oprócz działań aktywizacyjnych i wsparcia dzieci asystent bardzo mocno współpracowała ze służbą zdrowia. Dzięki ścisłej współpracy z lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi część z podopiecznych skorzystała

z badań diagnostycznych, specjalistycznych łącznie z pobytem w szpitalu. Wieloletnie zaniedbania zdrowotne wpływały na rozwój dzieci, a dorosłym uniemożliwiały powrót na rynek pracy. Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodzin do podjęcia leczenia odwykowego. Tutaj ściśle współpracował z GKRPA oraz psychoterapeutą w Punkcie Konsultacyjnym. Asystent rodziny uczestniczył również w Zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej organizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu oraz Placówce Opiekuńczej w Kątach Wrocławskich. Do zadań asystenta rodziny należało również sporządzanie dokumentacji do sądu w zakresie pracy z rodzinami pod opieką kuratora sądowego.

Ponadto dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawczych zrealizowano w 2021 r. dwustopniowe warsztaty umiejętności rodzicielskich. Pierwszy z warsztatów odbył się w miesiącu czerwcu 2021 r i realizował podstawowy materiał w zakresie podnoszenia umiejętności rodzicielskich i drugi z warsztatów który się odbył w miesiącu wrześniu 2021 r. i obejmował materiał poszerzony o między innymi o relacje pomiędzy rodzeństwem. Warsztaty odbyły się w postaci trzy dniowych wyjazdowych warsztatów, na których rodzice nie tylko realizowali przewidziany program warsztatów, ale również w wolnym czasie po warsztatowym mieli możliwość wymieniać się z innymi uczestnikami własnymi doświadczeniami rodzicielskimi jak również zintegrować się z grupą rodziców i sposób konstruktywny spędzić z nimi wolny czas. W programie wzięło **udział 23 rodziców**.

W miesiącu lipcu rodziny objęte wsparciem asystentów rodzin wyjechały na trzy dniowy wyjazd integracyjny do Stronia Śląskiego, W trakcie pobytu rodzice brali udział w zajęciach integracyjnych i konkursach zorganizowanych przez asystentów rodzin. Uczestnicy wyjazdu brali czynny udział w zaproponowanych zajęciach, a także sami organizowali zabawy i zajęcia dla całej grupy. Rodziny w trakcie wyjazdu aktywnie spędzały czas podczas wypraw rowerowych, spacerów szlakami pieszymi, wypoczynku nad zalewem Stara Morawa oraz wspólnych ognisk. Wyjazd miał na celu integrację rodzin, pogłębianie relacji rodzinnych, diagnozę potrzeb rodzin w kontekście współpracy z asystentem rodziny oraz poprawę komunikacji między członkami rodziny.

W 2021 r. prowadzona była również grupa wsparcie dla rodziców z trudnościami rodzicielskimi. Spotkania się odbywały w GOPS w sali OSP, jeden raz w miesiącu i omawiano na nich bieżące trudności rodzicielskie oraz metody i techniki rozwiązania tych trudności.

Asystenci rodziny w 2021r w ramach swej pracy, przeprowadzili również z rodzinami warsztaty kulinarne gotowania zdrowej żywności oraz warsztaty świąteczne, jak również wyjścia integracyjne.

Tabela 13. Objęcie wsparciem rodzin przez asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

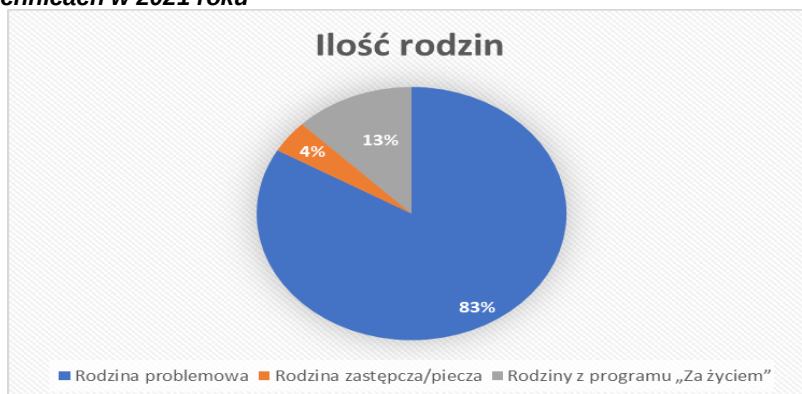
L.p.	Rodzina problemowa/ zastępcza	Ilość rodzin	Ilość osób dorosłych	Ilość dzieci
1.	Rodzina problemowa	20	30	39
2.	Rodzina zastępcza/pieczą	1	2	1
3.	Rodziny z programu „Za życiem”	3	6	6
RAZEM		24	38	46

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Z dniem 31.12.2021 roku asystenci rodziny zakończyli pracę z **4 rodzinami**, w tym:

- u 2 rodzin ze względu na osiągnięty efekt współpracy,
- u 1 rodziny ze względu na brak efektów współpracy,
- u 1 rodziny ze względu na zmianę miejsca zamieszkania.

Wykres nr 5. Rodzaje rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siechnicach w 2021 roku

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Dodatkowo asystenci rodziny stale podnoszą kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach.

6. Pobyt dziecka w pieczy zastępczej

W sytuacji kiedy rodzina nie podejmuje współpracy z asystentem rodziny, bądź zagrożone jest zdrowie i życie dziecka, instytucje pod opieką których przebywa rodzina wnioskuje do sądu rodzinnego o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Dzieci odbierane są również w trybie interwencyjnym.

W pieczy zastępczej do dnia 31.12.2021 r. przebywało łącznie **35 dzieci**, w tym:

- 1) w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest umieszczonych 2 dzieci z terenu Gminy Siechnice- 2 dzieci,
- 2) w rodzinnych domach dziecka- 6 dzieci,
- 3) w rodzinach zastępczych niespokrewnionych – 19 dzieci,

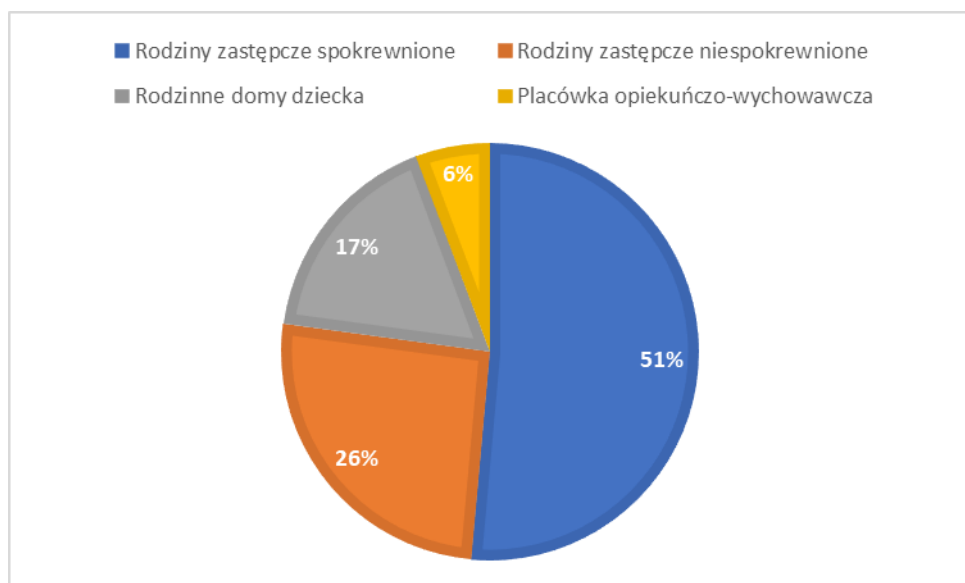
4) w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 18 dzieci,

Tabela nr 14. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej do 2021 r.

Ilość	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niespokrewnione	Rodzinne domy dziecka	Placówka opiekuńczo-wychowawcza
Liczba dzieci	18	9	6	2

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres nr 6. Zestawienie ze względu na rodzaj pieczy zastępczej

Źródło: Na podstawie sprawozdań GOPS

7. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W okresie od stycznia do grudnia 2021 r. w pieczy umieszczone było **35 dzieci**

w tym zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. za 4- dzieci ponoszone koszty wynosiły 10 %
2. za 6 – dzieci ponoszone koszty wynosiły 30%
3. za 25 - dzieci ponoszone koszty wynosiły 50%

Dzieci obierane były rodzicom w wyniku interwencji policji, kuratora lub pracowników socjalnych i umieszczane w:

- 1) rodzinie zastępczej spokrewnionej (rodzina);
- 2) rodzinnym domu dziecka;
- 3) domu dziecka;
- 4) placówce interwencji kryzysowej.

**Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2021 wraz
z % i wartościowym udziałem gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej**

Rok 2019				Rok 2020				Rok 2021			
Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej				Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej				Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej			
10% kosztów ogółem	30% kosztów ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł	10% kosztów ogółem	30% kosztów ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł	10% kosztów ogółem	30% kosztów ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł
7 dzieci	3 dzieci	27 dzieci	267.073,16	6 dzieci	7 dzieci	25 dzieci	263.319,02	4 dzieci	6 dzieci	25 dzieci	256.388,73

Sprawozdanie finansowe

z realizacji

Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siechnice w roku 2021

L.p.	Rodzaj kosztu	Kwota
1.	Koszty zatrudnienia asystenta rodziny 2 etaty	142.910,13
2.	Koszty administracyjne podróże służbowe, rozmowy telefoniczne, art. Biurowe, wynagrodzenia bezosobowe	39.302,37
3.	Koszty utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy	256.388,73
RAZEM		438.601,23

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Siechnicach

Joanna Bryłkowska-Hehn